

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿ. ՄԱՄԼՈՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ . ԳՐԱԿԱՆ . ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

« Արշալոյս » ին վերաբերեալ բոլոր խնդիրներու համար . ղիմել :

ADMINISTRATION De la Societe de la Presse Arménienne Poste-Resistante Le Caire

ՊԱՅՄԱՆՔ ԲԱԺԱՆՈՐԿՐՈՒԹԵԱՆ

ՍՂԻՂՅՈՍ և ԱՐՏԱՍԱՅՄԱՆ

Տարեկան 50 ԵՂ . ողջ 15 Ժր.

Վեցամսեայ 30 « 8 »

Բաժանորդագրութիւնը կանխիկ է . մասնաւոր համաձայնութեամբ կը հրատարակուին ծանուցումները :

Ձի հրատարակուած ձեռագիրները եւ չեն տրուիր :

ԱՆԿԱՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ Բ. ՄԵՐԻ Արտոնեայ եղիպտական Կառավարութեան, Համար 28 Հրահանագրով . ԿԸ ՀՐԱՍԱՐԱԿՈՒԹ ԶՈՐԻՔԵԱՐՔԻ ԵՒ ՇԱՐՔ ՕՐԵՐԸ

ԲԱՐԵԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՁԵՒՐ ՅԵՂԱՇՐՋԵԼ

Մեր կարգ մը բարեգործներու և բարեգործական հաստատութիւններու աւանդական մէկ ըմբռնումին համաձայն, բարեբարութիւնները շատ սխալ սահմաններով է որ տեղի կունենան :

Անոնք բարեգործութիւնը կը շփոթեն ուղղակի մուրացկանութիւնը քաղաքներու գոհակ ունակութեան և այդ գերազանցապէս մարդկային լաւագոյն թելադրութիւնը՝ իր բարոյական բարձրութեանն չարաչար կերպով կը գահազիծեն զէպի ստրկութեան անբարոյացումի խորտորտը :

Մեր մէջ մինչև հիմայ՝ բարեգործութիւնը, աղքատութիւնն ու թշուառութիւնը քաղաքներէ անդին չէ կրցած անցնիլ, հակառակ որ ան իր մէջ կը բովանդակէ անսահմանօրէն այլաբարկան ոգի զէպի իր նմանները թէ՛ ֆիզիքապէս թէ՛ բարոյապէս զենելու այնպիսի վեճակի մը մէջ, որ անոնք կարենան օգտակար ըլլալ, առանց վերահաս քայքայումներու : զէպի իրենց աղբը և զէպի ամբողջ մարդկութիւնը :

Բաղդէն հալածուած և թշուառութեանն հետապնդուած մէկու մը ձեռքը քանի մը սուկի գնելով՝ չկարծենք թէ անիկայ փրկած պիտի ըլլանք կենքի գաւառութիւններու ապագայ հարուածներէ : Ընդհակառակը . անտուգութեան խրամատը անզգալապէս աւելի լայնցնելու պատճառ պիտի ըլլանք :

Պէտք է կենքի արմատական փոփոխութիւններու վրայ խորհիլ . իսկ ատիկայ ալ ընելու համար հարկ է՝ ժամանակի պահանջներուն և ժողովրդային հոգեբանութեան լիովին դիտակից ըլլալ, որպէս զի բարեգործութիւնները կրնն այնպիսի կիւր մը, որուն մէջ կարենան արդարացի իրենց կոչումը :

Մեր կարծիքով ճշմարիտ բարեգործութիւնը կը կայանայ պարտադիր փոխադարձութեան մէջ, որոշ չափերով : Ասով բարեբարեային բարոյականը նախ բարձրացուցած կըլլանք՝ անոր զգացումները մղելով զէպի ազնուացում : Երկրորդ՝ անընկճելի կամբով մը զինելով անիկայ, ակամայ դրած կըլլանք կենքի անյայտարարի մէջ, ուրիշ խեղճ անարդէ՛ր իբրև ճակատագրական անօրինութիւն իսպառու կը դատապարտուի ամէն անգամ, նախապէս վարժուած ըլլալով թիւրօրէն փարելու հանրային Բարեգործական լաստափայտի հրաշայի՛լ փրկագործութեան :

Ուրեմն՝ անբարեբարե, բայց առանց սակայն փճացնելու, խաթարելու մարդ անհատին նկարագիրը, խոտապահանջ ըլլալով սակայն իր մէջ հանրային նպաստին հանգէպ, որպէսզի ապերախտութիւն չունենայ, երբոր ինքն ալ ապագային բարեկեցութեան ճամբուն մէջ մտնէ :

Այստանքի տունները ցրցնուած թէ՛ Պօլիս և թէ՛ գաւառները և փոխադարձութեան օրէնքի վրայ հիմնուած՝ իրենց դորձնականացումին մէջ արդիւնքը կուտան այս հայեցողութեան :

Անոնք արմատացած, կոճազած սխալ մը սրբագրելու վրայ են մեր ազգային կենքի, երբ հանրային նպատակը առանց կորսուելու, փրճացուելու վտանգին ենթարկելու, զրկուածներու տեղական գործ՝ աշխատութիւն կը հայթայթեն անոնց կազմուածքին և կարողութեան համեմատ . այսպէս վարժեցնելով զիրենք իրենց ճակտի քրտինքին արդիւնքը վայելելու միշտ նախաձեռնար համարելու օգտուութիւններէ, իրենց ետ, իրենց մարդկային արժանապատուութիւնը փրկելու, ազգին հանգէպ ճշմարիտ երախտագրութեամբ լցուելով :

Այստանքի տուն մը հիմնարկութիւնը եղիպտոսի համար ժամանակին ամենէն հրամայողական պահանջներէն գրեթէ առաջինը պէտք է ըլլայ և ազգային հեղինակաւոր և զեկալար մարմիններու խորին ուշադրութեանը արժանի :

Աղքատանամները իրենց սեղմ և անբաւարար միջոցներով չկարծենք թէ կրնան սպեղանի մը ըլլալ ցաւերով լեցուն գաղթային այն հոսանքներուն՝ որոնք հայրենիքի յարափոփոխ վիճակէն ատեն ատեն մակընթացութիւններ կունենան զէպի արտասահման :

Աղքատանամներու չնչին նպաստը, կամայ կամայ շատ մը մարդոց դիւրագրածութիւնները վերաբերելու և անգործութիւնը քաղաքներէ ընդմիջ մը ունի, ձգենք՝ որպէսզի Աղքատանամները իրենց բուն գործին մէջ սահմանափակուին, իսկ աշխատելու ընդունակ չբաւարարող ապաստանները արժանի լինեն թող ըլլալ :

Բնականաբար պատրւը անոր պիտի վիճակի, որ առաջին հիմնաքարը զետեղէ այս զեպեցիկ հաստատութեան . իսկ հանդուցեալ Գրքագոր Եղիպտոսի կտակէն 500 սուկի աղքատներու համար յատկացուածը կրնայ այս գաղափարին ամենէն խթանող մէկ զորավիգը ըլլալ : Եթէ երբէք մեր ազգային պայծառական մարմինները բարի կամեցողութիւնը ունենան ասանկ մարդասիրական ձեռնարկով մը օժտուելու հայ գաղութը :

ԱՆԱՆՈՐԾ ՀՈՐԻՔԱԾԻՆ ԴԵՄ

Յամաւորէն երկար տարիներ օգտակար գործունէութենէ հետեւ, իր աւագանին մէջ խարոխած նաւը այսօր փորձառու ճանչցուած նաւապետի մը յանձնուած է ճամբայ տալու համար անոր զէպի բաց ծոփերը : Ի՞նչ խեցնեցու զէպի կուտակուած ըլլալու են պիտի ըսէք այդ նաւին յատակին, և որպէս խնամքի կը կարտի, որն որ է այդ նաւը, թափելու համար վրայէն իր ընթացքը կասեցնելու առակ այդ արեւելքերը, որպէս զի ճամբուն մէջ իր՝ առաջնապագը համապատասխան է իր շարժող մեքենային ոյժին, և ի՞նչ տաղտուկ նաւապետին համար որ անհարթութիւններ մարտնչելով պիտի զբաղի բաւական ատեն :

Եւ արդարեւ այդպէս է :

Այդ նաւը, սիրելի ընթերցող, մեր Գալուստեան Կարժարանն է, նաւապետն ալ՝ Տիար Մ. Մալեան : Հակառակ անոր որ երկու հազարէ աւելի ձիերու ոյժ մը կայ ամէն տարի ամենազորաւոր շարժումով մը օժտուկ կարենալու մեր կըրթական յարկին շարժիչ մեքենան, տեղական գաղութը միշտ մնացել է զեքսելով, տեսնելու իր վարժարանը լողը՝ արդիւնաբերութեան տեսակետով ամուլ : ասոր պատճառները չէ որ պրպտել կուզեմ ներկայ յօդուածով :

Նոր երևոյթները . կը սիրենք այնպէս յուսալ, կը խօստանան յուստու ըլլալ : Կըսեն թէ՛ Տիար Մալեան փորձառու զեկալար մի՛ է և զօտեպիզուած՝ արդիւնք ցայց տալու խանգով : Միտարական այս ամենը :

Բայց թող ներուի ինձ մատնանչել պարագայ մը : Այսօր երեք շաբաթ է որ վարժարանը վերաբացուած է . առողները շուկայ իջնող շատերու կը պատահի հարկաւ տեսնել այն կողիկ օմիլպիւսները, որոնց վրայ հայ տաւերը փալկուած կը ցուցադրեն մեր Ազգային զբոսըրոյցին անունը, և որոնք լեցուն հայ մանուկներով, կը սուրան մեծ պողոտաներու վրայ, անոնց տեսքը թերեւս հպարտութեան ժպիտ մ'ալ կը գծէ մեր գէժքերուն վրայ, այս ամէնը լաւ : Բայց ինչպէս կ'երեւայ, այս կամքով երթեկութեան խնդիրը քիչ մը շատ, չափէն շատ կը բարեկեցիկ Տնօրէնը :

Երեկակայքէք որ մինչև այսօր գեռ խնդիր է կառքին սակը . գեռ քանի քանի ծնողներ մինչև վերջին ջրորդ (չ'ըսելու համար աւելի) անգամն է որ հրաւեր կըստանան Տնօրէնէն ներկայանալու համար վարժարան, նոր սակարկութեան մըտնելու կառքին վճարումին մասին : Նայն ծնողները իրենց իւրաքանչիւր այցին համաձայնած են այդ մասին,

ՄԻ ՔԱՆԻ ԽՕՄՔԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՄԼՈՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Այսօր եղիպտոսայ գաղութի գիտակից երկուստարգութիւնը արտի անհուն ուրախութեամբ մըն է որ կողջուեն Հայի . Մամլոյ Ընկերութեան կազմութիւնը ու կը յուսայ թէ անոր նկատմամբ իր սպասումներուն մէջ չ'պիտի սխալի և յիստախօս ըլլայ, զէթ այս անգամ . այո՛, զէթ այս անգամ, որովհետեւ անոնք շատ ու շատ անգամներ ականատեար եղած են կազմութեանը ազգօգուտ և բարեկամական խմբուածներու, որոնք սակայն աւելի գեռ չ'մնած մեռնելու գատապարտուած են : ու իրաւամբ ալ՝ երբ ու է նոր գործի մը . նոր կազմակերպութեան մը ըլլալը կըլինէ՛ աւելի մարդ իր քովին կըսէ, չ'ըլլալ թէ՛ այս ալ հայկական վերաւորութիւն մը ունենայ : Եւ Սուալի է թէ և բայց խոստովանելով թէ՛ այդպէս մտածողները մէկ երկուք չ'են . այլ անոնք շատ ու շատ են ու յաւճախ իրականութեան մօտ եղած է իրենց կասկածը :

Հայի . Մամլոյ Ընկերութիւնը իր յատուկ շրջաբերականով կուզայ փարատելու մեր կասկածներն ու ցայց կուտայ թէ՛ նա անյողգող յաւաք պիտի իրենց ու չ'պիտի ընկերի ու է խոչնդոտի ու հաւանականութեանց առջև . մեր բարեմտղութեանց լաւագոյնը տուով իրենց, անցնելով մեր ըսելիքին թէ՛ ինչ կասեանք իրմէ որ ընէ՛ կամ ըլլայ նա . թէ ի՞նչ պէտք է ըլլայ անոր ծրագիրը և առաջարկածը նրապատակ, թէ և առաջարկ նա յատուկ յայտարարութիւններ արւաւ՝ բայց թելադրութիւններն իրենց օգտակարութիւնները ունին միշտ, քանի որ անոնք ուղղակի գործին և անոր ուղղութեան շուրջը կը դառնան :

Հայի . Մամլոյ Ընկերութիւնը՝ պէտք է որ ունենայ մամուլի և գրականութեան համար պարզ ու մէկին ծրագիր մը . ան՝ մասնաւորապէս նիւթ թող ընտրէ իրեն մարդկային բոլոր երևոյթները, ի նկատի ունենալով անոր զարգացման պատմութիւնը և մեր ազգային հոգեբանութիւնը . թող խօսի երկու գաղափարներու իրարու դէմ ունեցած փոխադարձ իրաւունքներու և պարտականութեանց վրայ . թող մատնանիչ ընէ անոնք թերութիւնները կանգ առնէ մասնաւոր և ընդհանուր երևոյթներու վրայ, որոնք հանրային բնատրուութիւն կը կրեն, Ազգային կրթութեան, քաղաքական գաղափարականութեան և հանդէպ զբայցի ժողովուրդներու ունենալիք գերբերուն վրայ . ամբողջ հասկնալի և ամբողջ գլուխներով . ի նկատի ունենալով հայ ժողովրդի իր Ազգայնականու-

Պ . Պ .

Թեան մէջ իսկ և անկէ վերջ համարակութեան մէջ ունենալիք գործակցութեան, ինչպէս նաև աշխատանքներու և անոնցմէ առաջ գալիք շարքներու և բարիքներու տեսակները: Թող հետաքրքրուի լուսաւորեալ կեդրոններու մէջ աշխատանք գործակարգի առօրեա գործերովը: Լայն բաժին մը յատկացնէ գաւառացի հայ ժողովրդի կեանքին, անոր բարբերուն սովորութիւններուն, ստակարարելով քրօշիւներու, վեպիկներու և պատկերներու ձևով շահագրգռական նիւթեր, ունենայ քննադատական գրութիւններ և գաղափարի պայքարներ, բայց միայն և միայն օրինաւորութեան սահմանին մէջ ըլլալու պայմանով:

Կը յուսամ թէ այսպիսով չպիտի պակսին և երկսեւ համակարգներու խումբ մը և թերևս շատեր պիտի սիրեն այդ տեսակ մամուլ մը և գրականութիւն մը ու իրենք ալ մեծ բաժին մը ունենան անոր էջերուն մէջ, մասնաւոր գիտակից երիտասարդներ և ցոյց տան թէ իրենք ալ ունին իրենց արժանապայել Ազգային նախանձանդութիւնը, կամբը, ոյժը և կարողութիւնը իրենց ի նպաստ սկսուած ձեռնարկ մը պայտապանելու օտարելով անոր բարոյագիտական նիւթայէս, յառաջ մղելու, բարձրացնելու և ցոյց տալու թէ հայ ժողովուրդը բոլորովին սկիտր տեսնելու և մըտածելու ու գործելու անընդունակ տարր մը չէ, թէ նա գիտէ թէ ինչ իրաւունքներ ունի կարողագոյններէն և ինչ պարտականութիւն դէպի մարդկութիւնը ընդհանրապէս և դէպի ազգը մասնաւորապէս:

Այն ատեն միայն այն ատեն է որ Հայկ. Մամուլը Ընկերութիւնը իր նպատակին հասած կըլլայ և իր դերը կատարած, բաւական է որ նա գիտակցութիւնը կրնենայ ցաւերուն այն ժողովրդին, որուն համար կ'աշխատի ինք, ու կուտայ իր րօլսանն պէտք եղած սպիւնին անոր վէճերուն, կարելիութեան սահմանին մէջ ի հարկէ:

ԵՐՈՒԱՆԻ ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

ԹԵՆԱԴՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԾՈՒՄԻՒՆԻ ՄԸ

Օսմանեան առևտրական ընկերութեան, որուն կանոնադրելը ասիէ առաջ մաս առ մաս հրատարակուած է Արշալոյս օր մէջ, բայց մը տեղի ունեցած է ամսուայ 14 ին Պօլսոյ մէջ, և բացի Օսմ. Պաշտօնի, Գրէտի Լիօնի, Պանդ Մալմիքի, Տէպլ պանդի Պօլսոյ մասնաճիւղի Տնօրէններէն, Հայկական այդ ամենակարեւոր ձեռնարկին Հիմնադիրներէն ներկայ եղած են շատ մը անձեր:

Արևելքի հրատարակած է բացման հանդէսին մէջ Վարչական Ժողովի նախագահ Գեորգ Էֆ. Ալանեանի ատենախօսութիւնը, որուն մէկ մասը այստեղ արտագրել շահեկանութենէն զուրկ չ'պիտի ըլլայ: Եգիպտոս՝ որ շատ մը ձեռնհաս և կարևոր անձեր ունեցած է իր մէջ, նմանօրինակ առևտրական ձեռնարկութիւն մը ըրած չէ հայկական դրօշմը կրող:

Ահա Գեորգ Էֆ. Ալանեանի ատենախօսութիւնը:

« Ինչպէս լաւ գիտէք, Տիրք, չուրջ 40-50 տարեկ ի վեր գործունէութեան եղանակները եւ միջոցները մեծ յեղաշրջում կրած են ոչ միայն Եւրոպայի մէջ այլ նաև Արևելքի մէջ, այս երկրին մէջ, ուր մենք Հայերն կը ներկայացնենք կարևոր տարր մը: Ամեն տեղ որ կրցած են խաղաղութիւն վայելել և աշխատիլ. հայ տարրը օժանդակ է, ըստ իր բնածին յատկութեան և կարողութեան, այդ երկրին տնտեսական, արտադրական և սեզանաւորական զարգացման, և իր խաղաղիկ և օգտաբեր աշխատութեամբ արժանանալ տիրող կառավարութեան զննատման: Անցեալ փամբակներու անտեսագիտական պատմութիւնը կը վկայէ որ Հայք ամէն երկրի մէջ ուր մտն գտած են զարկ կուտան վաճառականութեան, որ երկրի մը հարստութեան զխաւոր աշխարհին է: Երբ ուրիշ տարրեր մեր առջև կը պարզեն գործունէութեան նոր միջոցներ, կարծես թէ մենք խոյս կուտանք ասպարէզ մտնել: Տիրք, հայ սարսափութեան միջոցները եւ օրերը իսպառ վերջ գտած են. գործելու մէջ նոր և անսպասելի կան, եթէ զանազ չլուրացնենք կը մտնուինք պարտութեան և կը կորսնցնենք մեր համարը: Այսօր անմասնական կարողութիւնը եւ մասնակի

աշխատութիւնը բաւական չեն. պէտք է համարձակ մասնակի կարողութիւնները և աշխատութիւնները: Պէտք է հիմնել ընկերութիւններ, մեր պարտքն է ուսումնասիրել ընկերութեան կազմակերպութիւնը եւ մեր մէջ ընդհանրացնել զանազ, ինչպէս կարողացած են երկրին միւս տարրերը: »

Այստեան Էֆ. խօսքը առաջ տանելով շարունակեց. կ'ընէ Արևելքը «Օսմանեան Առևտրական ընկերութիւնը ասպարէզ կը մտն համեստ դրամազուտով մը, միայն այս համեստ սկզբնաւորութիւնը արգելք չէ իր բարձր աւանդներէն. քանի քանի ընկերութիւններ գործի սկսած են համեստ պայմաններու մէջ այսօր մեծ դիրք կը բռնեն գործունէութեան աշխարհին մէջ, իր կանոնադրին արտօնութեամբ մեր ընկերութիւնը կարող է միջամուտ ըլլալ ամէն տեսակ գործերու: Բայց իր սկզբունքը պէտք է ըլլայ միայն խոստովութեամբ վարուիլ եւ խոտափել վտանգաւոր ջարչելէ: ամէն պարագայի մէջ ի մտի պիտի ունենայ բաժնետէսը չանցըր, ասկայն պիտի չ'տուայ առանց ար կ'ընէ թէ վախկտը կը մնայ իր տեղը: »

ԿԱՐԵՆՈՐ

Մեր յարգելի բաժնետիրներէն և թղթակիցներէն կը խնդրուի Արշալոյսի նոր հասցէին լաւ ուղարկութիւնը գրանցել, իսկ յօդուածներու և խորագրութեան վերաբերեալ թղթակցութեանց համար թերթին հասցէն գրելէ յետոյ՝ աւելցնել. «ՍԱՆՁԵՆԻ ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆՈՅՆ: »

ՀԱԳԳԸ ՓԱՅԱՆ

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅ ԱՏԵՆԻ ԱՌՋԻՒ ՀԱՆՆԻՈՒ ԱՌԱՋԱՐԿ

Ահաւասիկ այն թագրիւրը, որ Ափրիկեան Տրիպոլի երեսօխոսան Ստորը և Մամուտ նաճի պէլերու կողմէ արուած է երեսօխոսան Ժողովին, բարձրագոյն ատենախօսան Վե. Գառնուր համար նախարգ Ե. պարթոս Հագգը փայտն:

Էֆէնդիներ, Ափրիկեան Տրիպոլի եւ Պենկազի այսօր առարկայ եղած են արդարութեան ու մարդկութեան թշնամի մը վերաբերեալ յարձակումին ու մարդկային թշնամիներէն, բաժնետէս վտանգին ներքեւ կը զբոսնուին Ափրիկեան Տրիպոլիում ու Պենկազիում սիրելի ու նուիրական Հայրենի:

Իր մարմնին մէկ չորրորդը, Օսմ. փառապանն ազգը երկու միլիոնի մտազաւակ, Գահր իր Ափրիկեան տիրապետութիւնը իր իրաւունքները Ափրիկէի ցամաքամասին 30 միլիոն իսլամներուն հետ իր նիւթական կապը կը կորսնցնեն: Աշխարհ կը պարծնայ քաղաքակրթութեամբ ու մարդասիրութեամբ Սակայն բոլոր ատենք ստուծութիւններ են, շատ միամիտ ըլլալու է, չ'հասկնալու համար թէ իրաւունքը ուժ կ'ըմբռնուի Գիտէինք այդ բանը եւ մեր սիրտերէն արին կերթար:

Հետեւաբար կ'աշխատէին կառավարութեան ու ձեր ուղարկութիւնը հրապարակել Օսմ. ներկայ ուժը բացարձակապէս անկարող պիտի ըլլայ պաշտպանելու Օսմ. իրաւունքաւաւ կրկնութիւնը: Բէն անոնք՝ որ շատ հեռու կը գտնուին մայրաքաղաքէն և հարկ է նաւային մեծ ուժ ունենալ՝ անոնց հետ յարաբերութիւն ունենալու համար եւ թէ՛ այս վիճակին մէջ կը գտնուին Ափրիկեան Տրիպոլի ու Պենկազի:

Երկու երկիրները օտարներու յարձակումներուն դէմ պայտապանելու եւ զանոնք ազատելու համար, հարկ էր օսմանցիութիւնը ունենար այդ օտարներուն չափ զորաւոր նաւատորմ մը: Նախորդ ղեկավար ղեկավարներ վատաբար խորովին երեսի վրայ թողուց Օսմ. նաւային ուժը՝ եւ այս պատճառաւ կարելի չեղաւ նաւատորմ կառուցելու: Երկու երկիրները օտարներու մէջ քանի տարուան մէջ:

Ասով հանդերձ, ամբողջ աշխարհ և ազգը կը խոտափանին թէ տակաւին այնի այս ուժերէն զուրս քաղաքակցական է և այլ միջոցներ, որոնց չ'ունի կարելի էր դժբաղդ հայրենիքը պաշտպանել և ազատել, թշնամիներուն աշխարհակալական ձեռնարկները յետաձգել կամ զանէ Օսմանեան ազգային պատերազմապանել: Տրիպոլի եւ Պենկազիի նման երկրի մը իրաւունքներն ու շահերը կրնային պաշտպանուիլ ոչ միայն նաւային ուժով, այլ նաև արտաքին կորովի ու բացորոշ քաղաքականութեամբ մը, երկրին միջամայրին յարմարութեան ու տնտեսական կազմակերպութեամբ և տեղաւոր յարմար պատերազմական պատրաստութիւններով: Օսմանեան ինտրակական հայրենիքին հոգսին ամբողջութիւնը կը պտտանուի ոչ թէ միջոցաւ այսօր գոյութիւն ունեցող ստեղծագործիչներով, այլ պատերազմապանելու ու նաւային ուժերը ամբարպիտելու եւ այս ուժերը վերակազմելու հագածու տիրութեանց հետ դաշնակցելով ու համաձայնելով:

Տրիպոլի եւ Պենկազի մասնաւոր շրջանակ մը կը կազմեն և հետեւաբար հարկ էր որ անոնց վարչային ու արտտեսական կազմակերպութիւնը յամար ըլլար տեղային աշխարհազրական զիբրին

և ազգային կացութեան Որպէսզի այդ երկիրը միշտ մնար Օսմ. նաւորակայն զրոյն ներքեւ, հարկ էր որ անր ըլլար քաղաքակցական և երամական ինքնօրէն վարչութեան մը եւ մեծ խնամք տարուէր իր ազգային ու տեղական զինուորական կազմակերպութեանը Այ՛, կարելի չէր ըլլար նաւատորմը արագօրէն կատարելագործել տղին փափաքներուն համաձայն, բայց արդեօք կարելի չէ՞ր գործարար մեր ունեցած միջոցները: Ոչ, մենք չ'քաղաքացանք ոչ մեր արտաքին քաղաքականութեամբ, ոչ մեր կրթական կազմակերպութեամբ, ոչ ալ զինուորական յատկազոյնութեամբ: Տրիպոլի ու Պենկազի թողուցնելու բոլոր սեղանութեանց համաձայնութեան ու զայնակալութեան քաղաքականութեան տարտամ արդեւնքն է:

Ինչքանքնիս խաբեցիք, Տէրութեանց ձեռնարկներով թէ խաղաղարարական քաղաքականութեան մը կը հետեւինք: Գաղաքային կազմակերպութեան մէջ բացարձակապէս սխալ ուղղութիւն մը ձեռք անինք, Օսմ. երկիրներուն ուրիշ մասերուն մեր շատ մը հայրենակիցներու դէմ բռնուած սուղութեան պէս՝ այսօր սիրելի հայրենիքին համար իրենց արևուն թափող եւ Օսմ. հայրենակրութիւն ցոյց տուող մեր Տրիպոլիցի եղբայրներուն նկատմամբ ալ ցոյց տուինք անվստահութիւն: Որով թող և անգիտակալութեան մը հետեւած եղանք, գործ անհասնք, ներքին պատերազմներ տեսնենք և հայրենիքը տկարութեան մասնակցենք: Երկրակալ ոչ մէկ միջոց ձեռք առնուեցաւ: Երկու մասերու գանձը միջոցներու բնուան մը տակ ձգեցինք: Ափրիկեան Տրիպոլի իրենց ու ձեռքի իրենց վրայ ձգեցինք, հեծել տուինք անոր եւ այսպէս ինչու և ուրիշ միջոցներով մը ստեղծեցինք անտեղ:

Մէկ խօսքով, խոչոր անհոգութեամբ մը եւ անցած դարձած անգիտակալ, այսօր ոչ զինուոր, ոչ ազգային պաշտպանողական միջոցներ, ոչ ալ ոչ հեռէ բան պատրաստեցինք այնտեղ: Արևելք մենք հիմայ խօսքը չենք ընել հաստատուելու միջոցներով, ոչ ալ կը վաճառուենք թէ՛ այնպիսի միջոցներով, որոնք ձեռք չ'առնուցանան:

Սակայն կըզգենք ցոյց տալ թէ՛ Հագգը փայտն գահընէր, ոչ միայն այսպիսի կարգադրութիւններ չ'ըլլաւ, այլ ընդհակառակը իր թշնամական անհագործութեամբ թուրքական մամուլը և անհագործութեամբ իր թշնամական մամուլը նախորդ ղեկավարի գեապանցի Սիւրբէի իսկ չ'ապագոց Տրիպոլի ու Պենկազիի մէջ միշտ պահել պէտք եղածին չափ զինուոր ու ազգային թղթակցի մը այն երկիրներուն վրայ ալք տնկած թշնամի վախերն (Տարուակներ)

ԹԵՐԹՈՅ • ԱՐԵՎԼՈՅՍ Ի ԹԻԻ Կ

ԳԱՂՏՆԻՔ ՀԱՒԱՏԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ

ԹԱՐԳ. Կ. ԻԻԻԻԻԻԻԻԻԻ

ԿԱՐՏՈՒՆՅՈՒ ՊԱՂԱՏԸ

Այս զարմանալի տեղը կարտունայի միաբանութեան (1) անպակոց ժողովարան և նոցա մեծաւորին պատան էր:

Նոքա՝ որ Սէրմաթիէի լուրերը կարողացած են, կը յիշեն Սէրմաթիէի գողերուն գոլու Մօնթրօտիօյի աշխարհակ և ծիծաղաշարժ նկարագրերը: Այն փամբակներ, այնինքն Սէրմաթիէից յիսուն տարի չափ առաջ, որոնք գողերու միաբանութիւն մը կ'որոշուին անկախութեան մի քանի անդամաց պաշտպանութեան ներքեւ: Այս եղանակները ընկերութիւնը՝ որոյ ծագումը տասնեակներու զարուն սկիզբները կըլինէ, այն փամբակ իրեն զուրկ ունէր տարօրինակ մարդ մը, յուրիւ և միանգամայն երգիծիչ զէմքով և պարզելի ճոռմախօս լեզուով, որ զոնէր նաւորութեան կողմէն հին տիպ մ'է, որ 1821ին տակաւին կը գտնուէր Սպանիոյ մէջ:

(1) Այս անունով զաղանի ընկերութեան մը կ'որ Սպանիոյ մէջ գողութեան առաջակներէ բաղկացեալ Կատարկապէս կազմակերպուած ընկերութիւն մը, որու նպատակն էր ամեն կերպ ու

նոյն 1534 Փետրուարի իրկունն ուր նախընթաց գլխոյն մէջ պատմուած իրողութիւններն անցած էին, կարտունայի մեծաւորին պաշտպան մէջ ալ ոչինչ նուազ հետաքրքրական և աւելի կարգէ դուր տեսարան մը կը տեսնուէր:

Փամբ տասնին (ըստ Եւրոպացւոց) միջոցները՝ կարտունայի պատանի ծանր դուրը բացուելով, երեսունի չափ անկից տոնն սեղէ ու հասակէ լուսութեամբ և նախապատուութեան կարգաւ ներս մըտան:

Սրահը բաւական ազէկ լուսաւորուած էր ուստի չէր շահերով՝ որք սրենութեան վերայ գամուած մանկածեւ թւեաներու մէջ տնկուած էին, և օրհին ճիւղներու գործիք լինելով Ով որ մէկէ մը վրէժ անուր կամ անոր գէշութիւն մը ընել ուզէր, այս ընկերութեան կը գիւրէր, և ստակ վճարելով՝ ուզածն ընել կուտար: ձեռնի, գետին մէջ խնդրել, զաշտոյնով վերաւորել կամ սպաննել, ինչ որ ուզէր: Սպանութիւնը սուղ կը վճարէր, բայց կատարումն անկասկածելի էր: վասնզի կարտունայի միաբանութիւնն իր միանգամ իրտացածն անպատան ճշդիւ կը կատարէր:

Այս միաբանութիւնը կամ եղբայրութիւնը կը բաղկանար մեծաւոր մը, որ Հելուսան Մայր (գերագոյն եղբայր)

մէջ տեղը կարգին մեծաւոր կանգնած էր: Յաղթանակ և կորովի մարդ մ'էր, իւր թխտակ ղէմքը՝ որոյ վերայ քանի մ' սպիներ կը տեսնուէին, խորամանկութեան յանգզութեան պաղատութեան, և երբեմն ալ՝ երբոր կը ժպտէր՝ հեղուութեան ու երգծանութեան զարմանալի խառնուրդ մը կըլներ կայացնելու: Իւր այրական լուրջ ձայնն ազգու հնչելու մ' ունէր, և երբոր հրաման մը կըլներ, իւր կամուք ուժգնութիւնն իշխանական ազդուութիւն մը կըտար իւր նախուածքին ու շարժման թանձր կտաւէ շապիկ մը հագած էր, թուր պատմուածն մը թիկնոցի պէս ուսը ձգած և կտաւէ վարտիք մը իր աղբերը գոցած էր ծուկէն վեր: Մերկ ու շղատ սրունքը մազերով ծածկուած էին, և ստիպակ ու կոնձմատած ոտքերը՝ որ ցած սերունդէ մը յոտալ կեղծ լինելուն և կարգէ գուրս ուժեղութեանը նշան էին, Արարկարս ըրուած տեսակ մը կոշիկներ կը կրէին, որք շատ մը բարակ չուաններով ոտքին կոճերուն կապուած էին:

Կը կոշուէր, և արքունի պալատը կը քնակէր, ուր շատ անգամ բարձր պաշտօններ կը վարէր: Այս գերազոյն եղբայրն հրամաններ կը զրկէր զաւանգ մեծաւորներուն, որ քաղաքակցական կը շարժէին, և քաղաքակցական փոփոխում ու ճշդութեամբ իւր հրամանները կը կատարէին: Իսկ կարտունայի անդամներն որ խոտաբաղ մարմին էին և կը բաղկանային Կուրթուներէ կամ Պուսիներէ՝ որ ընդհանրապէս վարպետ տեսերաբաններ, անհրկիւղ մարտապաններ, ծայրագոյն աւագանիներ էին, որոց քաղաքականութեան հարձակութիւնն էր միայն իւր կարողանի առջև:

Այս մարդը Մանտալիէն (հրամանատար) կը կոչուէր: Սրահը մտնող զանազան անձինք մեծաւորին բոլորովին շրջանակ մը կազմեցին: Իւր երկու թուր կանգնեցան արժանապատուութեան կարգաւ երկու կրողաղէժ կուրթուներ, Աջ կողմինը Մուսոփիլան (նորաձեւ) կ'անուանէր: վասն զի անհասկնաւ ճարտարութիւնն օճուէր անցած փամբակ զաշտին հարուած տալու, այնպիսի արագութեամբ, որ զարնուցնէր հարուածին ուրկէ գալը չէր կրնար տեսնել: միանգամայն ամենայայտաբան ստեղծարար և ստորձանակ գործածող մ'էր:

Միւրը Գուրթու թէ Հիւտո (երկաթէ մարմին) կը կոչուէր: Երբ անգամ հարկաւոր զիջեցակ տանջանքներուն տակ կացած էր՝ առանց իւր եղենագործութիւնները խոտափանելու, առանց ուրիշ շը բերան տալու և անանց իւր մարմննոյն վերայ սակարկութիւն կամ վնաս մը զգալու:

Ասոնցմէ ետեւ կանգնած էին երկու ձեռներն Ծուրկները, որք իրենց բարեպաշտ երեսութիւն օգնութեամբ լրտես

սութիւն և առաջնորդութիւն կրնէին ընկերութեան, երբ արագակութիւն մը կար ընելիք:

Ետեայ կուրթային Գոյնքերու կոշուած պատու կանայք, որք խիտ պիտուին ընկերութեան Ամենցմէ ետեւ կուրթային քանի մը Երկաթները ալ և այլ կերպարանքով և վերջապէս մէկ քանի մանկամարդ կանայք որ Սերեկա կը կոչուէին: Ասոնք ընկերութեան յառաջակալներուն զուարճութեանը ծառայելու զապաշտ ունէին նաև: Իրենց հրապարակ զեղովը զստաւորներուն, իրաւաբաններուն և ոստիկանութեան գործակալներուն սիրան ողորդելու Ետեայ կուրթային հրապարակներն անոր շնորհալ թուրքական լեզուով խոսակցելու և հետաքրքարեալներու վերայ՝ որք ամբ փամբակներն անանգամ ազգայնութիւն ունէին թէ՛ մարմնաւորին և թէ՛ հոգեւորին վրայ:

Երջանակէն դուրս և քիչ էր մեկուր կեցած էր խոտար ղէմքով պատանի մը, որ կարագար (՞) կը կոչուէր, և ժողովն ալ անոր համար զուստուած էր:

(՞) Կարագարը բազմաճիւղի ճանկ Այս անունը կրտային Սպանիացիք ըստ իրն աստիճանի անկիւր թղթագր և պատանեաց որ ընդհանրապէս զոյր կամ քաղաքական էին:

տուններ կը մտնէին, և նոցա դադանեալը վերահասու կը լինէին: Ամենն ալ բարեպաշտ ղէմքով ծերունիներ էին, որ ցերեկները միշտ եկեղեցիներու մէջ թր տեսնուէին: ձեռքերն մէկ մէկ համբոյ կամ վարդաբան, ի բաց անեալ էրենց

ՄԵԾ ՎԱՃԱՄԱՏՈՒՆ ԾԻՍԻՈՏԻ

ԵՒ ԸՆՏԻՐ ՍԻԿԱՐԵԹՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՎՍԿԶ - ԷԼ - ՊԻՐԲԷ ՓՈՂՈՑ ԷՕՁՊԷՔԻՅԷ

ՍԵՓԱԿԱՆԱՏԵՐԲ

Ն. ԵՒ Ա. ՀԱՃԻԹԵԱՆ ԵՂՐԱՐԻ

ՅԱՏԿԱՆԵՐ ԻՐԵՆՑ ՎԵՐԱԳԱՀԱՆԱԷ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԻՒ ԳՈՏԿՐԱՅՐԻ ԳՈՐԾԱԿԱՆ ԲԱՌԱՎԷՆ

1186 ԷՁ - 800 ԳՈՏԿԵՐ

Արեւելեան ընտիր ծխախոտներէ պատրաստուած թարմ սիկարէթներ անմրցելի ածան գներով ունենալու կամ վայելելու համար, ամէն անգամ և ամէն տեղերէ աւելի պէտք է նախընտրել մեր վաճառու տունը .

ՀՈՐԻԶՈՆ

ՊԵՏԻՍԿԱՅ Ե ԲԱՅԱՆՍՈՒՆԻ ԳՐԱԳՐԱՐԱՆ

1911 ՊԵՏԻՍԿԱՅ

ՀՈՐԻԶՈՆԸ

Հրատարակուելու է մօտ աշխատակցութեամբ

Ա.Զ. ԱՂԱՅԵԱՆԻ, ՅՈՎ.Զ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԼԷՕԻ ԵՒ ՇԻՐՎԱՆՉԱԴԵԻ

Բաժնեգին՝ տարեկան Գարկաստան 10 ռուբլի . Թուրքիա

120 դուրուշ . Ամերիկա 6 դոլար . Եւրոպա 30 Ֆրանկ .

Rédaction du Journal 'Horizon' Tiflis (Russie-Caucase)

ՎԻՃԱԿԱՅԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ի նպաստ Աղքատահամ Ընկերութեան

1086ԲՈՐԻ ԹԻՐԱԺ

Գահիրէ 22 Հոկտեմբեր 1911

Մեծ ՍՐՃԱՐԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՌՋԵԻ

Շահող թիւեր ԱՌԱՋԻՆ ԳԱՐԳԵԻ

Table with 3 columns: numbers, commas, and values (8000, 800, 400, 400)

200 Ղ. Ո. շահող թիւեր

20006 2395 18906 13079 28041

80ական Ղ. Ո. շահող թիւեր

Table with 5 columns of numbers: 92 924 1584 2217 2276 2537, 2985 3227 4068 5334 5373 5566, etc.

Չանօթ . - Կէս տոմսակը առանձին անհատական ամեն արժէքը զուրկ է և և չի վճարուիր :

ՉՈՐՍ ԱՌԵՏԱՐԱՆԻՉՆԵՐԸ

ԱՐԳԱՍԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆ Հեղինակ ԷՄԻԼ ԶՈՒԱ Թարգ. ԵՐ. ՕՏԵԱՆ Հրատարակելու է և գնելու համար պէտք է դիմել Կ. Պօլիս Զարգարեան եղբարց Գրատունը :

ՇԱՐԱ ԱՊՏ - ԷԼ - ԱՉԻՉ ԹԻՒԻ 5

Երկար տարիներէ ի վեր ընդհանուր Ափրիկէի և Տաճկաստանի մէջ, մեր հնարած մազի ներկերը, և մասնաւորապէս մազերը կրկնակի չափով արագ պատրաստած ենք, որուն ընդունելութիւնը և յաջողութիւնը գրեթէ ամբողջով անհամեմատ արագ էր և մեր արագ պատրաստած ներք, որուն յատկութիւնները շատ գոհ պիտի ձգին մեր Պատ յաճախորդները :

ՍԻՆԿԸՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Ժ. ՆԱՅՏԻՆԿԵՐ

Պալատի փողոց . Խաչնէտարի սեփականութիւն, Պրիսթօլ Օթէլի ճիշտ դիմաց, Գաֆէ Տր Լա Պուրսի կից

Հին եւ ՆՈՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐՈՒ ԲԱՂԱԲՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՄԱՍՆԱՃԻՂԻՐ ՈՒՆԻ

Աշխարհի ամենէն լաւագոյն կարի մեքենաները ՍԻՆԿԸՐԻՆԵՐՆ ԵՆ Եւ ասոնցով մինչև ցարդ 17,000,000 ծախուած է :

400 Կ աւելի վկայական և մեքայնետով վարձատրուած, Երաշխատեալ մեքենաներ.

ԱՄԵՆԷՆ ՄԵՆ Վ. ՐԶԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՅԱՆԱԿ Փարիզի 1900 ի Տիեզերական արտեսանանդիսի մէջ ստացած է . ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՐՈՒՄԻՍԻՅ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՍԻՆԿԸՐԻՆԵՐՆ ԱՍՏԵՐԱԿԱՆ ԱՐԲՈՒՆԻՔԻՆ ԵՒ ԹԱԳԱՆՈՐԱԿԱՆ ԱՐԲՈՒՆԵԱՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՉ Ն. Ք. ՆՅԻՎԱԿԱՆ ՅԱՆ

Կեղծերէն զգուշանալ, ուշադրութիւն դարձնել իւրաքանչիւր մեքենայի վրայ ՍԻՆԿԸՐԻ յաւանդիմ

ԳԻՆ ՉԱՓԱՒՈՐ ՉԵՐ ԴԱՍԵՐ և ՆՈՐՈՂՈՒ ԹԻՆՆԵՐ, ՍԻՆԿԸՐ մեքենայի համար, յաճախորդատուներուն մէջ : Վճարմանը դիւրութիւն Փոխանակութիւն հիներու և նորագութիւն ամեն կարգի Մեքենայից

ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ

ՄԻՆԵՐԱՎ ՀԱՆԵՐԻՉ ԶՎԱՍՍՈՒԵԼՈՒ ՕԳՏԱԿԱՐ ՄԻՉՈՐԸ Միաստան հաճոյքի համար կը ծխուի . շատեր սակայն իրենց առողջութիւնը կը խանդարեն գործածելով կարգ մը սիկարէթներ որոնք կը զորոյնեն ու կաւեյնեն նիքթինի ազդեցութիւնը և սիկարէթի ծայրը դառնութիւն կը հաւաքեն : Արդ՝ ծխելով հանդերձ չձեռնարկու իբր միակ դարման կը յանձնարարենք առողջութեան նախաձեռնողի ծխողներուն այսուհետեւ գործածել միմիայն « ԱՌԵՏԱՆԻ ԳՆԱՅԻՆԿԻՆԵՐԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒՄԵՆ » Պօլսոյ մէջ հրատարակ հանած և այնքան մեծ ընդունելութիւն գտած ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ ՍԻԿԱՐԻ ԹՈՒՂԹԸ՝ որուն ուրիշներու վրայ ունեցած գնահատելի և օգտակար առաւելութիւնները ճանչնալու համար բաւական է միայն անգամ մը փորձել և հաճողով թէ արդարեւ 1. Զուտ գաղիական ընտիր տեսակէ կը բաղկանայ . 2. Բոլորովին կանխատեսելի նիքթինը . 3. Սիկարէթի ծայրը գառնութիւն հաւաքելէ զերծ կը պահէ 4. Բնու չմարի ու չի սենար . 5. 150 թիւերէ բաղկացեալ ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ առողջապահիկ սիկարէթները կը ծախուին 10 փրջի ֆրանկէք ամեն ծխալաճառներու մօտ և գործածեցէք միայն « ՍՈՒԼԹԱՆԻՅԷ » սիկարէթները, եթէ կը փափաքէք ծխելով հաճոյնալ և սակայն չչնաստուիլ երբէք : Տուփերէն տարբ առ հարիւր կը պարունակեն առթիւ թիւ Ե խիտ պիտանի նէրներ . բացուած տուփ մընդունիք Մեծաքանակ զնորգներու զգալի զեղջ . յանձնարարութիւնը կը կատարուին արագ և խնամով Զրե նոյն : Միակ Գործակատարը ընդհանուր եղիպտոսի Ս. ԵՒ Վ. ԲՐՈՒՄԻՍԻՅ ԵՂՐԱՐԻ Բաղիպ փառք փողոց Թիւ 48 Աղէքսանդրիա

ՇԱՐԱ ՄՈՒՀԱՄՄԵՏ ԱԼԻ ԳՈՊ-ԷԼ-ԻԱԼԻԲ

Գիրքերու, Թարգերու, Հանդիսներու, Պոչխրներու, Նամակագրութեան, Անվոյրներու, Վաճառականութեան ծախարարներու, Մանագրներու, և Հայերէն, Անգլիերէն, Ֆրանսերէն, Իտալերէն, Յունարէն, Արաբերէն լեզուներով սպարակալ յանձնարարութեան համար պիտի դիմել ԱՐՇԱԼՈՅՍ Տպարար խնամաւոր և ճշտակաւ սպարարութիւն ունենալու համար : Զինչո՞վերու սպարարութիւն ամենամեծ խնամով կը կատարուի և մեծատու աճ ի յանձնարարութեան աշխարհում, ըլլա՞յ յաւանական ըլլա՞յ վաճառականական : Եղած յանձնարարութեանց գումարին կէսը կանխիկ չի վճարուածները նկատուիլու ին ամենի :